

Údržba čtyř zimovišť netopýrů a jejich zimní monitoring

RS ČSOP Brno

2017

Podpořeno Ministerstvem životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Hlavním cílem projektu byla ochrana zimujících netopýrů a vrápenců prostřednictvím pravidelného dohledu na lokalitě a oprava vchodu na části území okresu Brno-venkov. Cíle jsou v souladu s Podporovanými aktivitami Programu na podporu projektů nestátních neziskových organizací pro rok 2017: managementová podpora a monitoring zvláště chráněných rostlin a živočichů na lokalitách v urbanizovaném prostředí. Vstup do štol vyžadoval opravu: drobné zednické práce, natření mříží a v jednom případě i výměnu zámku. Přínosem je zabezpečení tohoto zimoviště pro další roky.

Popis aktivit monitoringu

Ve štolách Machosluj, Maršovská vodní, Stříbrnice a Valérie (vše okres Brno – venkov) byl v roce 2017 proveden monitoring kolonií netopýrů a údržba lokalit.

1. Štola Machosluj

Lokalita: k.ú. Dolní Loučky

přesná poloha¹:

Za druhé světové války se v tamním podzemním komplexu vyráběly trupy pro Messerschmidty. Komplex měl dvě únikové štoly. V současnosti je ústí jedné štoly zavalené a v terénu neznatelné, druhá je právě Machosluj. Na konci chodby je cihlová zadržka, ve které je otvor, kudy se dá proplazit až ke klenbě železničního tunelu. Štola je také označována jako Máchalov, Máchalova štola, Štola u tunelu a nebo Diana. Je vedena jako staré důlní dílo, byla oznámena na ČGS v roce 2010. Štola není příliš navštěvována. Do roku 2010 nebyla nijak zabezpečena proti vstupu. Roku 2011 byla opatřena uzamykatelnou mříží. Již v následujícím roce bylo zabezpečení zničeno a štola zůstala volně přístupná. V roce 2015 bylo zabezpečení obnoveno. V roce 2017 přidán další zámek (v současnosti tedy uzamčena na dva samostatné zámky)

---

¹ Z důvodu ochrany lokality před nezvanými hosty se přesné místo neuvádí

Datum kontroly 5. 3. 2017

Účastníci: Mikát, Mikátová, Jílek, Johanisová, Makovec, Vlašín

Sčítání netopýrů

vrápenec malý (<i>Rhi hip</i>)	142
netopýr velký (<i>Myo myo</i>)	3
netopýr vodní (<i>Myo dau</i>)	3
Celkem	148

2. Štola Maršovská vodní

Lokalita: Maršov

přesná poloha²:

Štola je nedokončeným odvodňovacím kanálem pro kaolínový lom u Maršova. Začátkem 20 století byl učiněn pokus o odvodnění dolu dlouhou mohutnou štolou ze severu – od Maršovského žlebu (štola začíná kousek od tzv. „Zeleného mostu“), ale pro velkou tvrdost horniny a z finančních důvodů nakonec nebyla dokončena a roku 1931 byla těžba kaolinu zastavena. Štola dosáhla délky 279 m. Štola je z větší části zaplavena vodou. U vchodu je sloupec vody asi 70 cm, postupně se snižuje, konec chodby je bez vody. V roce 2010 opatřena uzamykatelnou mříží. V evidenci ČGS vedeno jako štola Maršovský žleb (číslo 8141). V roce 2017 jen monitoring a odstranění starého dřeva, které bylo v minulosti (před zabezpečením mříží) naházeno do vody u vchodu.

Datum kontroly 10.1.2017

účastníci: Vlašín, Hertl

---

2 Z důvodu ochrany lokality před nezvanými hosty se přesné místo neuvádí

Sčítání netopýrů

vrápenec malý (<i>Rhi hip</i>)	3
netopýr velký (<i>Myo myo</i>)	16
netopýr vodní (<i>Myo dau</i>)	3
netopýr brvitý (<i>Myo ema</i>)	3
Celkem	25

Kolonie vrápenců ve štolě Valérie

3. Štola Valérie

Lokalita: k.u. Heroltice

přesná poloha³:

Opuštěné důlní dílo, číslo ČGS 230

Štola Valérie byla ražena Geologickým průzkumem Brno (zřejmě počátkem 60. let 20. století) na ověření křemenné žíly s galenitem ve směru SV. Štola dosáhla délky 28 m a byla rozražena 3 překopy. Zrudnění je místy bohaté, celkově je však výskyt netěžitelný. V roce 1998 zabezpečena jednou neprůchodnou, ale průletnou mříží na bočním vchodu, a průletnou a otevíratelnou mříží na hlavním vchodu. Za celou dobu byla jen jednou úspěšně „dobyta“ vandaly. Zabezpečení štoly provedly základní organizace ČSOP Veverka a Veronica

---

³ Z důvodu ochrany lokality před nezvanými hosty se přesné místo neuvádí

s dotací MŽP. Pokles počtu zimujících jedinců předkládáme tomu, že štola byla navštěvována kunou sklaní (dle zbytků trusu). V roce 2017 jen monitoring a úklid odpadů.

Datum kontroly 10.1.2017

Účastníci: Vlašín Hertl

vrápenec malý (<i>Rhi hip</i>)	1
Celkem	1

4. Štola Stříbrnice

Lokalita: k. ú. Javůrek

přesná poloha⁴:

staré důlní dílo

číslo ČGS: 2125

Štola je zbytkem komplexního důlního díla po středověké těžbě kovů. Měla 3 vchody, z toho byly dva zabezpečeny jako neprůchodné pro člověka, jeden s otvíratelnou mříží pro monitoring. Zabezpečení se dělo podle projektu CHKO Moravský kras a pod dohledem Báňského úřadu v roce 2000. Zabezpečení štoly provedla základní organizace ČSOP Veronica s dotací MŽP. Štola je pod stálým tlakem vandalů. První vchod (horní) je opatřen zazděnou betonovou trubkou o průměru kolem 25 cm. Níže po proudu potoka druhý (prostřední) vchod má v dolní části vylomeny mříže. Třetí z těchto vchodů má zděním upravený obdélníkový vstup krytý mřížemi a nachází se asi tři až čtyři metry od štoly předešlé. Z míst blízkého okolí vstupu do obou předposledních štol byly odebrány vzorky hornin k analýze chemického a fázového složení. Podle povahy horniny v blízkém okolí prostřední a dolní štoly lze soudit, že štoly sloužily spíše k dolování železných rud, než

⁴ Z důvodu ochrany lokality před nezvanými hosty se přesné místo neuvádí

k těžbě olovnato–stříbrné rudy. V roce 2017 provedena komplexní údržba vchodového zařízení, tak že pro vstup je použitelný pouze vchod třetí.

Datum kontroly 10.21.2017

Účastníci: Vlašín, Hertl

Sčítání netopýrů

vrápenec malý (<i>Rhi hip</i>)	5
netopýr vodní (<i>Myo dau</i>)	1
Celkem	6

Výsledky monitoringu

Podrobně jsou jednotlivé aktivity a výstupy rozvedeny výše, zde přehledně v měřitelné podobě.

Výstup	kvantifikace	plnění
Monitoring, kontrola a údržba zimovišť	4 zimoviště	splněno, 4 zimoviště

Přínos projektu pro hlavní cílové skupiny a pro řešitele projektu

Praktická péče a monitoring: Praktická péče byla přínosná pro veřejnost ale i pro veřejnou správu: řešila část závazku ČR vyplývající z mezinárodní úmluvy o netopýrech, tj péči o zimoviště a zimní kolonie netopýrů. Monitoring měl veliký přínos pro i řešitele, protože ve sledovaných štolách můžeme dlouhodobě sledovat trendy zimujících exemplářů, a tím ověřovat účinnost provedených opatření.

Zhodnocení dopadu projektu

Dopad projektu hodnotíme jako celostátní. Péče o zimoviště a jejich monitoring je součástí celostní aktivity, které má tím pádem i celostátní dopad.

Použité zkratky

RS ČSOP – Regionální sdružení Českého svazu ochránců přírody

ČGS – Česká geologická služba (dříve ČGU)

Rhi hip – vrápenec malý

Myo myo- netopýr velký

Myo dau – netopýr vodní

Myo ema- netopýr brvitý

Myo nat – netopýr řasnatý

Ple aur – netopýr ušatý

Myo sp. – netopýr rodu Myotis

Myo bec – netopýr velkouchý